

**energiavirasto
energimyndigheten**

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 16.09.2020

Dokumentet är daterat: 16.09.2020

The document is dated: 16.09.2020

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Jani Kostainen

Pvm / Datum / Date: 16.09.2020

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 16.09.2020

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Kotimaan Energia Oy
Energiakuja 3
00180 Helsinki

Asia

Netto Diili- sähkönmyyntituotteen sähkömarkkinalainmukaisuus

Asianosainen

Kotimaan Energia Oy

Vireilletulo

Asia on tullut osittain uudelleen vireille 27.5.2020 markkinaoikeuden annettua 8.4.2020 päätöksen dnro 2019/40.

Selostus asiasta

Energiavirasto on 21.12.2018 antanut päätöksen koskien Kotimaan Energia Oy:n (jäljempänä Kotimaan Energia) Netto Diili-sähkönmyyntituotteen (myöhemmin myös Netto Diili 12 kk -tuote) sähkömarkkinalainmukaisuutta (dnro 2234/422/2016).

Asiassa on ollut kyse siitä, onko Kotimaan Energia Oy antanut Netto Diili 12 kk -sähkönmyyntisopimuksesta ja tuotteen hinnanmuutoksista sähkökäyttäjille sähkömarkkinalaissa (588/2013) säädetyt tiedot.

Energiavirasto on 21.12.2018 antamassa päätöksessään katsonut, että Kotimaan Energia on menetellyt sähkömarkkinalain 86 §:n 1 momentin ja 2 momentin 2 kohdan vastaisesti, kun se on jättänyt antamatta sähkönmyyntituotteen hinnan määräytymisperusteet loppukäyttäjille ennen sähkönmyyntisopimuksen tekemistä. Lisäksi Energiavirasto on katsonut, että Kotimaan Energia on menetellyt sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin vastaisesti, kun se on jättänyt ilmoittamatta sopijapuolilleen hintojen muutoksesta ja muutoksen perusteista.

Energiavirasto on päätöksessään velvoittanut Kotimaan Energia Oy:n palauttamaan Netto Diili 12 kk -sähkönmyyntisopimuksensa asiakkaille sähkömarkkinalain vastaisista hinnanmuutoksista aiheutuneet ylimääräiset maksut, jotka se on veloittanut ennen kuin se on ilmoittanut hintojen muutoksesta asiakkaille sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin edellytysten mukaisesti.

Markkinaoikeus on 8.4.2020 antamassa ratkaisussaan (MAO:146/20) katsonut, että Energiaviraston päätös on ollut hallintolain 44 ja 45 §:ssä hallintopäätökselle säädettyjen edellytysten vastainen, siltä osin kuin päätöksessä ei ole riittäväällä tarkkuudella perusteltu Kotimaan Energialle aiheutuvan ylimääräisten maksujen palautusvelvollisuuden sisältöä. Markkinaoikeus on tältä osin kumonnut Energiaviraston päätöksen ja palauttanut asian uudelleen Energiaviraston käsiteltäväksi palautusvelvollisuuden määrittämisen osalta. Muilta osin Energiaviraston päätös on jäänyt voimaan.

Asian uudelleenkäsittelemisen vuoksi Energiavirasto on varannut 27.5.2020 päivättyllä kirjeellään Kotimaan Energialle mahdollisuuden antaa selitys sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin vastaisesta toiminnastaan ja siitä aiheutuvasta palautusvelvollisuudesta sekä antaa oma näkemyksensä palautusvelvollisuuden määrästä. Kotimaan Energia on antanut selityksensä asiasta 18.6.2020.

Kotimaan Energia Oy:n selitys

Kotimaan Energia katsoo 18.6.2020 toimittamassa selityksessään ensinnäkin, että Kotimaan Energian Netto Diili 12 kk -sähkönmyyntituotteessa on kysymys pohjoismaisen Nord Pool -sähköpörssin markkinahintoihin perustuvasta muuttuvahintaisesta sähköntoimitussopimuksesta, jonka hinnanmuutoksen peruste on yksilöity sopimuksessa ja jonka hinnanmuutokset perustuvat pohjoismaisen sähköpörssin toteutuneisiin markkinahintoihin. Edelleen Kotimaan Energia toteaa, että sopijapuolten tarkoituksena on myös ollut solmia muuttuvahintainen sähköntoimitussopimus.

Kotimaan Energian selityksessä on myös esitetty Kotimaan Energian näkemys sopimuksessa käytettävästä Nord Pool -viitearvosta, sekä lopuksi esitetty näkemys Kotimaan Energialle aiheutuvasta palautusvelvollisuudesta.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Sähkömarkkinalain (588/2013) 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013, jäljempänä myös valvontalaki).

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan Energiaviraston on velvoitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta kyseisen lain 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Sähkömarkkinalaki (588/2013)

Sähkömarkkinalain 85 §:n 1 momentin mukaan tämän luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi.

Sähkömarkkinalain 85 §:n 2 momentin mukaan jollei jäljempänä toisin säädetä, sovelletaan tämän luvun säännöksiä muutoin vain, jos muuta ei johdu sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana.

Sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaan vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Vähittäismyyjän ilmoituksessa on mainittava, onko sopijapuolella oikeus irtisanoa sopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, muutos saa tulla voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä.

Perustelut

Palautusvelvollisuus ja sen määrittely

Palautusvelvollisuuden peruste

Sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaan vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Vähittäismyyjän ilmoituksessa on mainittava, onko sopijapuolella oikeus irtisanoa sopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, muutos saa tulla voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä.

Edellä mainittua lainkohtaa koskevien hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp.) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan voidaan sopia sellaisesta automaattisesti vaikuttavasta laskentakaavasta, jonka perusteella tietyin väliajoin tarkistetaan maksettavaa hintaa tiettyyn sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaan viitearvoon tai viitearvoihin nojautuen. Tällainen sopimusehto voi olla esimerkiksi siten muotoiltu, että kunkin kuukauden energiahinta on edeltävän kuukauden tiettyjen sähköpörssinoteerausten keskiarvo lisättynä jollain marginaalilla. Myös määräaikainen sähkönmyyntisopimus voidaan sitoa tällä tavoin. Tehtäessä sopimuskauden kuluessa sopimusehtojen mukaisia tarkistuksia suuntaan tai toiseen ei ole kysymys sopimusehtojen muuttamisesta eivätkä tämän pykälän säännökset siten koske näitä hinnanvaihteluja. Vähittäismyyjän on kuitenkin tarpeellista tiedottaa uuden jakson hinnoista sähkönkäyttäjälle ajoissa laskun maksamista silmällä pitäen, vaikka sähkönkäyttäjä pystyisikin laskemaan itse hintansa julkisista hintatiedoista.

Energiavirasto on 21.12.2018 antamassa päätöksessään katsonut, että Netto Diili 12 kk -sähkönmyyntisopimuksen hinnasta on ilmoitettu asiakkaalle, että hintana on Kotimaan Energian sisäänostohinta, jonka Kotimaan Energia ilmoittaa kuukausittain verkkosivuillaan ja johon lisätään perusmaksu. Sisäänostohinnasta on todettu esimerkiksi sopimusehdoissa, että muuttuva kk-hinta perustuu Pohjoismaisen sähköpörssin toteutuneeseen Spot-hinnan kuukauden keskiarvoon, sisältäen Kotimaan Energian maksut Pohjoismaiseen sähköpörssiin sekä kulloinkin voimassa olevan arvonnalisäveron. Muutoin esimerkiksi vahvistusilmoituksessa ja myyntipuhelun käsikirjoituksessa käytetyt ilmaiset tuotteen hinnan määräytymisestä ovat tätä suppeammat. Sisäänostohinnan muodostamisen perustana olevaa sisäänostohinnan varsinaista laskentatapaa ei esitetä asiakkaille ennen sopimuksen tekemistä

eikä sen jälkeen vahvistusilmoituksessa. Asiakkaille ilmoitettu hinnan laskentatapa koostuu siis vain sisäänostohinnasta ja perusmaksusta.

Energiavirasto on päätöksessään todennut, että tällä laskentatavalla sopimuksen hinta on sidottu Kotimaan Energian sisäänostohintaan, jonka Kotimaan Energia määrittää itse kuukausittain sisäisen menettelytapansa mukaisesti. Kotimaan Energian asiakkaalle ennen sopimusta tai sopimusvahvistuksessa antamien hinnan määräytymistä koskevien tietojen perusteella asiakkaalla ei ole siten mahdollisuutta itse laskea sopimuksessa mainittua Kotimaan Energian sisäänostohintaa ja siten edelleen asiakkaan maksamaa sähkön hintaa käyttämällä julkisia ja osapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevia hintatietoja. Energiavirasto on katsonut jo edellä mainituilla perusteilla, että Kotimaan Energian sisäänostohinta ei vastaa laissa tarkoitettua osapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaa viitearvoa.

Edellä mainitun lisäksi saadun selvityksen perusteella myyntisopimuksessa mainittu Kotimaan Energian sisäänostohinta määräytyy Nord Pool AS:n vuorokausimarkkinoiden kuukausittaisesta keskihinnasta, Kotimaan Energian sähkövälittäjille maksamasta kulutukseen perustuvasta hinnasta ja veden alkuperätakuumaksusta. Näistä sähkön alkuperätakuu on sittemmin asian käsittelyn aikana poistettu osana sisäänostohinnan määräytymistä.

Kotimaan Energian sähkövälittäjälleen maksama summa perustuu Kotimaan Energia Oy:n ja sen sähkövälittäjän väliseen yksityisoikeudelliseen sopimukseen. Sopimuskumppanina Kotimaan Energia pystyy siis vaikuttamaan sähkövälittäjälleen maksamien maksujen suuruuteen ja siihen, miten ne määräytyvät.

Sähkön alkuperätakuuosuuden osalta alkuperätakuiden hinta määräytyy vapaasti markkinoilla, ja sähköntuottajat ja myyjät voivat käydä vapaasti kauppaa alkuperätakuista. Kyseessä on kaupan osapuolten välinen yksityisoikeudellinen sopimus, johon osapuolet pystyvät vaikuttamaan. Alkuperätakuiden ostaja pystyy itse päättämään muun muassa, keneltä se hankkii alkuperätakuuta ja milloin. Sähkönmyyjällä on siis mahdollisuus vaikuttaa alkuperätakuista maksamaansa hintaan päättämällä, miten se hankkii tarvitsemansa alkuperätakuut. Tällöin Kotimaan Energia pystyy tekemillään alkuperätakuuhankinnoilla vaikuttamaan alkuperätakuista maksamaansa hintaan.

Yllä mainituilla perusteilla Energiavirasto on päätöksessään todennut, että Kotimaan Energian sisäänostohintaan kuuluu sellaisia osatekijöitä, joiden suuruuteen Kotimaan Energia pystyy itse vaikuttamaan määrittäessään asiakkailta perimäänsä hintaa, ja joiden arvoa asiakkaat eivät pysty itse laskemaan julkisten ja yhtiöltä saamiensa hintatietojen perusteella.

Edellä esitetyn perusteella Energiavirasto on päätöksessään katsonut, että asiassa ei siten ole kysymys sellaisesta hallituksen esityksessä tarkoitettusta markkinahintoihin tai muihin sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella oleviin viitearvoihin sidotun tuotteen hinnanvaihtelusta, jota eivät koske sopimusehtojen muuttamisesta säädetyt velvoitteet. Näin ollen Netto Diili 12 kk -tuotteen osalta tulee soveltaa sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momenttia hintamuutosten ilmoittamisesta asiakkaalle.

Edellä mainittua lainkohtaa koskevien hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp.) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sopimus- tai hinnanmuutosta koskevassa ilmoituksessa on kerrottava, miltä osin sopimus muuttuu ja millaiset ovat uudet ehdot tai hinnat muuttuneilta osin, mistä ajankohdasta lukien muutos tulee voimaan sekä sopijapuolen mahdollisesta oikeudesta irtisanoa sopimus muutoksen perusteella. Lisäksi on kerrottava muutoksen peruste. Ilmoitus on lähetettävä sopijapuolelle kirjallisesti. Hinnanmuutoksesta voidaan ilmoittaa asiakkaille esimerkiksi tiedotteella laskun yhteydessä tai erikseen laskutusosoitteeseen lähetettävällä kirjeellä.

Energiavirasto on todennut, että ilmoitus sopimusehtojen tai hintojen muutoksesta sekä muutoksen perusteesta on lähetettävä sopijapuolelle kirjallisesti. Sopimus- ja hinnanmuutosilmoitusten tulee olla selvästi asiakkaan havaittavissa. Hinnanmuutoksesta ilmoittamiseen ei siten riitä muutoksesta ilmoittaminen yhtiön internetsivuilla.

Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, muutos saa tulla voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Saadun selvityksen perusteella Kotimaan Energia on ilmoittanut edellisen kuukauden laskutushinnan muutoksista ainoastaan verkkosivuillaan kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä.

Edellä esitetyn perusteella Energiavirasto on 21.12.2018 antamassa päätöksessään katsonut, että Kotimaan Energia on toiminut sähkömarkkinalain vastaisesti, kun se ei ole kyseisen lain 93 §:n 4 momentin mukaisesti lähettänyt ilmoituksia hinnanmuutoksista ja muutosten perusteista sähkökäyttäjille viimeistään kuukautta ennen muutosten voimaantuloa.

Markkinaoikeuden 8.4.2020 antaman ratkaisun (MAO 146/20) nojalla Energiaviraston 21.12.2018 antama päätös on siten jäänyt tältä osin voimaan. Lisäksi Energiavirasto toteaa, että Kotimaan Energian 18.6.2020 antamassa selityksessä ei ilmene sellaisia seikkoja, jonka vuoksi asiaa tulisi enää tältä osin arvioida uudelleen.

Palautusvelvollisuus

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu.

Energiavirasto toteaa, että hintamuutoksissa on kysymys asiakkaiden kannalta keskeisestä muutoksesta sopimuksessa. On siten asiakkaiden ja kilpailluiden markkinoiden toimivuuden kannalta tärkeää, että muutoksissa noudatetaan laissa sille säädettyä menettelyä. Säännöksen vastaisen menettelyn perusteella perittyjen virheellisten maksujen palautusta voidaan siten pitää perusteltuna. Lisäksi kyse on niiden maksujen palauttamisesta, joiden perimiseen Kotimaan Energialla ei sähkömarkkinalain 93 §:n vastaisen menettelyn johdosta ole ollut alun perin oikeutta. Energiavirasto määrää siten sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n nojalla Kotimaan Energian palauttamaan asiakkaille virheellisesti perimänsä maksut.

Energiavirasto velvoittaa Kotimaan Energian palauttamaan Netto Diili 12 kk - sähkömyyntisopimuksensa asiakkaille sähkömarkkinalain vastaisista hinnanmuutoksista aiheutuneet ylimääräiset maksut, jotka se on veloittanut ennen kuin se on

ilmoittanut hintojen muutoksesta asiakkaille sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin edellytysten mukaisesti.

Palautusvelvollisuuden määrä

Kotimaan Energia ei ole edellä esitetyn perusteella lähettänyt asiakkailleen hinnannuutosilmoituksia, jotka täyttäisivät sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaiset vaatimukset. Asiakkaalle sopimusta tehtäessä ilmoitettu alkuperäinen hinta, tai sopimuksen voimaantulohetkellä asiakkaan kanssa sovittu hinta on siten jäänyt sopijapuolia sitovaksi hinnaksi. Alkuperäisen hinnan tarkempi selvittäminen on kuitenkin Kotimaan Energian itse jäljempänä esitetyn mukaisesti suoritettava. Kotimaan Energian on siten selvitetävä se yksilöllinen hinta, joka on kunkin asiakkaan kanssa eri aikoina sopimusta tehtäessä erikseen sovittu.

Energiavirasto on asian selvittämiseksi 27.5.2020 lähettämässään kuulemiskirjeessä kuullut Kotimaan Energiaa eri tavoista alkuperäisen hinnan laskemiseksi, mikäli tuotteen hinnasta on annettu tieto, tai mikäli hintaa ei ole asiakkaalle annettu ennen sopimuksen tekemistä. Energiavirasto on muun muassa tuonut esiin (kuten myös jo asian aiemmankin käsittelyn yhteydessä markkinaoikeudessa), että Kotimaan Energian verkkosivuilla on ilmoitettu 17.8.2018 selkeästi ja näkyvästi tuotteen sähköenergian hinnaksi 5,10 snt/kWh. Vastaavasti Kotimaan Energian verkkosivuilla on 20.12.2018 ilmoitettu selkeästi ja näkyvästi tuotteen sähköenergian hinnaksi 5,74 snt/kWh. Kyseinen ilmaisu ei ole edes sisältänyt varausta, että kyseessä olisi esimerkiksi vain edellisen kuukauden tai muun ajanjakson aikana ollut esimerkkihinta.

Mikäli tuotteesta ei kuitenkaan jonkin yksittäisen asiakkaan osalta ole, esimerkiksi sopimusta puhelimitse tehdessä, annettu hintaa, ja tuotteen hinta on muodostunut vasta sopimuksen tekemisen jälkeen, katsoo Energiavirasto, että tällöinkin tuotteelle on joka tapauksessa löydettävissä alkuperäinen hinta, joka on muodostunut asiakasta kohtaan sitovaksi. Tällainen hinta voi olla esimerkiksi ensimmäisen laskutuskauden perusteella muodostunut hinta, tai esimerkiksi sopimuksen täydentämisen yhteydessä asiakkaalle ilmoitettu hinta.

Kotimaan Energian on itse tarvittaessa sopimustulkinnan keinoin selvitetävä jokaisen asiakkaan kohdalta kyseinen hinta, josta voidaan sen jälkeen laskea palautettavan määrän suuruus.¹

Asian yksilöllinen selvittäminen ja sopimustulkinnan tekeminen on siten tässä vaiheessa Kotimaan Energian tehtävä sen hallussa olevan asiakas- ja sopimusmateriaalin avulla. Alkuperäisen hinnan tarkempi selvittäminen jokaisen asiakkaan osalta erikseen on viime kädessä sopimusoikeudellinen kysymys, joka ei kuulu Energiaviraston toimivaltaan. Energiaviraston tehtävänä on tässä tapauksessa määrätä päätoksellään lähtökohdat ja periaatteet sille, jonka mukaisesti Kotimaan Energian on

---

¹ Esimerkiksi kauppalain (355/1987) 45 §:n mukaan, jos tavaran hintaa ei voida katsoa sovitun, ostajan on maksettava hinta, joka on kohtuullinen ottaen huomioon tavaran laatu ja ominaisuudet, kaupantekohetken käypä hinta sekä muut olosuhteet. Kuitenkin saman lain 47 §:n perusteella, jos ostaja on saanut laskun, siinä ilmoitettu hinta sitoo häntä, jollei ostaja kohtuullisessa ajassa ilmoita myyjälle, ettei hän hyväksy hintaa, eikä alemmasta hinnasta voida katsoa sovitun tai vaadittu hinta ole kohtuuton.

käytössään olevien tarkempien tietojen perusteella mahdollista itse laskea yksilöllisesti sovittu hinta kunkin asiakkaan eri aikoina tekemille sopimuksille.

Energiavirasto joka tapauksessa katsoo, että Netto Diili 12 kk -tuotteen energiahintaa on käsiteltävä yhtenä kokonaisuutena, koska hinnan eri komponentteja ja kunkin komponentin suuruutta tai määräytymistapaa ei ole asiakkaalle eritelty, vaan energiahinta on asiakkaaseen nähden koostunut vain yhdestä yksikköhinnasta (snt/kWh), jonka yhtiö on yksipuolisesti päättänyt. Kotimaan Energia ei ole sopimuksessa ja asiakkaalle annettavissa tiedoissa osoittanut, mikä osa hinnasta mahdollisesti on sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaa ja mikä osa Kotimaan Energian omassa määräysvallassa olevaa. Pelkästään toteamalla hinnan perustuvan Nord Pool Spottiin ei vielä määritä millä tavalla Nord Pool Spot tosiasiaa vaikuttaa energiahintaan. Tämän vuoksi palautuksen määrää laskettaessa kulloistakin energiahintaa on tarkasteltava yhtenä kokonaisuutena.

Kotimaan Energia veloitetaan palauttamaan Netto Diili 12 kk -tuotteen asiakkailleen sähkömarkkinalain vastaisesta hinnanmuutoksesta aiheutuneet ylimääräiset maksut, jotka se on veloittanut ennen kuin se on ilmoittanut hintojen muutoksesta asiakkaille sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin edellytysten mukaisesti. Palautusvelvollisuus koskee kaikkia asiakkaan alkuperäiseen hintaan tehtyjä hinnankorotuksia, joista ei ole lähetetty kyseisen säännöksen edellytysten mukaisia hinnanmuutosilmoituksia. Palautettavan määrän kertyminen kunkin asiakkaan osalta päättyy siten vasta alkaen siitä kuukaudesta, jonka hinnanmuutosta koskien asiakkaalle on lähetetty ja ryhdytty jatkossakin lähettämään säännöksen edellyttämiä hinnanmuutosilmoituksia. Palautusvelvollisuutta ei ole niiden asiakkaiden osalta, joiden kanssa on sovittu yksilöllisesti erikseen muusta hinnanmääräytymistavasta kuin mitä Netto Diili 12 kk -sähkönmyyntituotteeseen tässä päätöksessä kuvatulla tavalla kuuluu.

Energiavirasto katsoo siten, että tuotteesta edellä mainituin perustein asiakkaan kanssa sovittu hinta (snt/kWh) on tuotteen alkuperäinen hinta, ja Kotimaan Energian on laskettava palautuksen määrä tähän hintaan perustuen.

Ylimääräisillä maksuilla tarkoitetaan siten sitä erotusta, joka on syntynyt alkuperäisen hinnan, ja sitä korkeampana laskutettujen hintojen johdosta. Kyse on siten niiden maksujen palauttamisesta, joiden perimiseen Kotimaan Energialla ei sähkömarkkinalain 93 §:n vastaisen menettelyn johdosta ole ollut oikeuttakaan.

Palautuksen määrää laskettaessa on huomioitava vain alkuperäiseen hintaan tehdyt hinnankorotukset, mutta ei mahdollisia hinnanalennuksia. Energiavirasto toteaa, että vaikka hinnanalennuksista ei lähetetä hinnanmuutosilmoituksia, ei hinnanalennuksista aiheudu maksujen virheellisesti perittyjä maksuja. Näin ollen palautuksen määrään vaikuttavat ainoastaan hinnankorotukset alkuperäisestä hinnasta.

Lisäksi Energiavirasto toteaa, että 93 §:n 4 momentista ei sähkömarkkinalain 85 §:n perusteella saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi. Kuluttajasopimusten pakottavuus tarkoittaa hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) 85 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sitä, että säännöksistä poikkeava sopimusehto on mitätön. Mitättömyys tarkoittaa, ettei sopimusehdolla ole sopimussuhteessa vaikutusta eikä lainvastaiseen ehtoon voida vedota sen hyväksyntä kuluttajaakaan

vastaan. Sen sijaan säännöstä sovelletaan muiden kuin kuluttajien osalta vain, jos muuta ei johdu sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana. Kuluttajan eduksi tai muiden kuin kuluttaja-asiakkaiden osalta on siten mahdollista sopia sopijapuolia sitovasti toisinkin.

Lisäksi Energiavirasto toteaa, että aiemmin Kotimaan Energian tuotteisiin sisältynyt alkuperätakuumaksu ei myöskään siten vaikuta siihen laskentatapaan, jolla palautuksen määrää lasketaan. Laskentatapa on tässä päätöksessä kuvatun mukainen riippumatta siitä, mitä komponentteja alkuperäiseen hintaan on rakenteellisesti kuulunut. Mikäli alkuperätakuumaksu on ollut osalla asiakkaista osana alkuperäistä hintaa, on myöhempiä hinnanmuutoksia verrattava tähän alkuperäiseen hintaan näiden asiakkaiden osalta.

Ratkaisu

Kotimaan Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin vastaisesti, kun se on jättänyt ilmoittamatta sopijapuolilleen hintojen muutoksesta ja muutoksen perusteista.

Energiavirasto velvoittaa Kotimaan Energia Oy:n ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin sähkömarkkinalain vastaisen menettelynsä korjaamiseksi.

Energiavirasto velvoittaa Kotimaan Energia Oy:n palauttamaan Netto Diili 12 kk -sähkömyyntisopimuksensa asiakkaille sähkömarkkinalain vastaisista hinnanmuutoksista aiheutuneet ylimääräiset maksut, jotka se on veloittanut ennen kuin se on ilmoittanut hintojen muutoksesta asiakkaille sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin edellytysten mukaisesti. Ylimääräisillä maksuilla tarkoitetaan sitä erotusta, joka on syntynyt alkuperäisen hinnan ja sitä korkeampana laskutetun hinnan johdosta.

Kotimaan Energia Oy:n on toimitettava Energiavirastolle selvitys, josta käy ilmi toimenpiteet, joihin yhtiö on ryhtynyt päätöksen johdosta ja niiden aikataulu. Selvitykset edellä mainituista korjaavista toimenpiteistä on toimitettava Energiavirastolle 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Siltä osin kuin päätös koskee virheellisesti perittyjen maksujen palauttamista asiakkaille, päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 85 § ja 93 §:n 4 mom.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5, 9 ja 38 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus Kotimaan Energia Oy:lle on päätöksen liitteenä.

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa lakimies Jani Kostiainen, sähköposti jani.kostiainen@energiavirasto ja puh. 029 5050 113

Liite   Valitusosoitus
Jakelu   Kotimaan Energia Oy
Tiedoksi
Maksutta

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.